

РЕШЕНИЕ

№ 45

гр. Пловдив, 12.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 1-ВИ ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и четвърти януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Надежда Ив. Желязкова
Каличкова

Членове: Славейка Ат. Костадинова
Красимира Д. Ванчева

при участието на секретаря Цветелина Юр. Диминова
като разгледа докладваното от Славейка Ат. Костадинова Въззивно
търговско дело № 20235001000577 по описа за 2023 година

За да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е въззивно – по чл. 258 и следващите от ГПК.

С решение № 237 от 06.06.2023 година, постановено по т. дело № 357/2022 година по описа на Окръжен съд – Пловдив, е осъдено „З.“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр. С. ***, район И., ж.к. „Д.“, бул. „Д.“ № 1, да заплати на Г. Н. И., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. П., ж.к. „Т.“, бл. 70, вх. Г, ет. 3, ап. 13, представлявана от адв. И. М. Р. от АК-П., сумата от 30000 лв. обезщетение за неимуществени вреди- болки и страдания, ведно със сумата от 3783,33 лв. мораторна лихва върху сумата от 30 000 лв. за периода от 20.03.2021 г. до 16.06.2022 година включително, както и сумата от сумата от 954 лв. обезщетение за имуществени вреди- разходи за оперативно лечение, причинени й в резултат от ПТП, настъпило на 23.02.2021 г. в гр.П., по вина на водача на товарен автомобил „М.“ с рег.№ ***, за което МПС към датата на настъпване на произшествието има сключена валидна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“ с ответното застрахователно дружество, ведно със

законната лихва върху главниците от 17.06.2022 г. до окончателното изплащане на сумите, както и сумата от 1200 лв. деловодни разноси. Отхвърлен е предявеният иск за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди до пълния претендиран размер от 40 000 лв., както и иска за обезщетение за забава върху тази сума за периода от 23.02.2021 г. до 19.03.2021 г.вкл. и до пълния претендиран размер от 5333,33 лв.

Осъдена е Г. Н. И. да заплати на „З.“ АД сумата 190,62 лв. направени деловодни разноси.

Осъдено е „З.“ АД да заплати сумата от 200 лв. разноси и сумата от 1389,49 лв. ДТ в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Окръжен съд Пловдив.

Срещу така постановеното решение е подадена въззивна жалба от ответника в първоинстанционното производство „З.“ АД в частите, с които на ищцата Г. И. е присъдено обезщетение за неимуществени вреди в размера над 15 000 лева до 30 000 лева, обезщетение за имуществени вреди в размера над 477 лева до 954 лева, мораторна лихва върху главницата за периода от 20.03.2021 година до 16.06.2022 година в размера над 1891,67 лева до 3783,33 лева, както и присъдените законни лихви върху обжалваните главници от датата на исковата молба, присъденото адвокатско възнаграждение и разноси за обжалваната част от исковете. Искането е да се отмени решението в обжалваните части и да се постанови ново по същество, с което да се отхвърлят исковете за обезщетения в посочените размери, като се присъдят на жалбоподателя направените по делото разноси. Като евентуално е формулирано искане за намаляване размера на обезщетението за неимуществени вреди и мораторна лихва, както и съответните размери на присъдените разноси, включително адвокатско възнаграждение и държавна такса, като се отчете наличието на съпричиняване.

Оплакванията във въззивната жалба са за нарушение на материалния закон, процесуалните правила и необоснованост на решението в обжалваните части. Поддържа се, че съдът неправилно е приложил чл. 52 от ЗЗД при определяне размера на обезщетението на неимуществени вреди от 30000 лева. Този размер бил прекомерно завишен, несъобразен със съдебната практика и критериите, запълващи понятието „справедливост“ по смисъла на чл. 52 от ЗЗД. При постановяване на решението първоинстанционният съд допуснал

нарушение на процесуалния закон, като не обсъдил всички събрани по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, а тези, на които се позовавал в решението си били обсъдени едностранчиво в полза на ищцата. Неправилно не бил отчетен от съда и процента съпричиняване от страна на ищцата за настъпване на ПТП. Според жалбоподателя със събраните доказателства било установено, че ищцата се е движила по средата на пътното платно, в нарушение на задължението си по чл. 108, ал. 2 от ЗДвП, поставяйки се в опасност както поради неправилното си движение, така и поради несъобразяване с движението на процесното МПС и хаотичното ѝ поведение на пътното платно, като по този начин е имала решаващо значение за настъпването на ПТП, осуетявайки възможността на водача на МПС да я предпази. Във въззивната жалба са изложени доводи, че основната част от претърпените от ищцата болки и страдания и ограниченията в движенията ѝ се дължат на нежеланието ѝ да се подложи на операция при настъпване на ПТП, като са оспорени твърденията ѝ за липса на финансови средства за лечение, които не били установени, а и ставало дума за здравноосигурено лице. Жалбоподателят се позовава на приетата експертиза, от която се установявало, че тя е напълно възстановена.

Въззивната жалба на „З.“ АД е оспорена в писмен отговор, подаден от ищцата Г. Н. И.. В него са изложени подробни съображения за неоснователност на доводите на жалбоподателя, свързани както със справедливия размер на обезщетението, така и със съпричиняването.

Ищцата е подала насрещна въззивна жалба срещу първоинстанционното решение в частта, с която е отхвърлен предявеният от нея иск за обезщетение за неимуществени вреди за разликата над 30 000 лева до 40 000 лева, както и в частта, с която е отхвърлена претенцията и за лихви в размер на 1083,34 лева. Искането е да се отмени решението в обжалваните части и да се постанови ново по същество, с което да се осъди ответникът да ѝ заплати допълнително обезщетение за неимуществени вреди в размер на 10 000 лева, ведно със законната лихва върху така отхвърлената част за периода от 23.02.2021 година до 19.03.2022 година в размер на 1083,34 лева и законната лихва от 19.03.2022 година до окончателното изплащане на сумата.

В насрещната въззивна жалба е посочено, че искът за обезщетение за неимуществени вреди следва да бъде уважен в пълния му размер от 40 000 лева след допуснатото увеличение в хода на процеса, ведно с пълния размер

на законната лихва върху тази главница от 5333,33 лева от датата на увреждането - 21.02.2021 година до датата на исковата молба 17.06.2022 година, както и законната лихва от датата на исковата молба 17.06.2022 година до окончателното изплащане на сумата. Поддържа се, че този размер е съобразен с вида на претърпените от ищцата неимуществени вреди, установени както със събраните в първоинстанционното производство доказателства, така и с новите такива, касаещи периода след приключването му, представени с насрещната жалба. По искане на Г. И. във въззивното производство е изслушана съдебно-медицинска експертиза, касаеща сегашното ѝ здравословно състояние. С насрещната въззивна жалба се претендират разноски.

Подаден е писмен отговор от „З.“ АД срещу насрещната въззивна жалба на Г. И. с изразено становище за нейната неоснователност и с искане за потвърждаване на решението в обжалваната с нея част и за присъждане на разноски – юрисконсултско възнаграждение в размер на 540 лева.

Съдът, съобразявайки доводите на страните и събраните по делото доказателства, включително тези пред въззивната инстанция, приема следното:

Въззивната жалба и насрещната въззивна жалба са процесуално допустими, подадени са от лица, имащи правен интерес да обжалват, а именно от ответника срещу осъдителната част на първоинстанционното решение частично и от ищцата срещу отхвърлителната му част, като при подаването им е спазен срокът по чл. 259 от ГПК, съответно по чл. 263 от ГПК.

Въззивната инстанция, с оглед правомощията си по чл. 269 от ГПК намира, че първоинстанционното решение е валидно и допустимо в обжалваните части.

С представените по делото доказателства се установява, че ищцата Г. И. е сезирал ответното дружество с претенция на 20.03.2021 година за заплащане на обезщетение за претърпените от нея вреди, настъпили при ПТП, станало на 23.02.2021 година, причинено от М.Т.П. при управлението на товарен автомобил „М. С.“ с рег. № ***, за който към момента на произшествието е имало сключена валидна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“ при дружеството-ответник.

Безспорно е между страните, че до изтичането на тримесечен срок от предявяване на писмената претенция, както и след това – до подаване на исковата молба на 17.06.2022 година, застрахователното дружество не е определило и не е изплатило обезщетения на ищцата. Такива са изплатени едва след постановяване на първоинстанционното решение – на 21.06.2023 година, в общ размер на 19064,37 лева, включващ 15 000 лева обезщетение за неимуществени вреди, 1891,67 лева мораторни лихви върху това обезщетение до датата на исковата молба, 1643,44 лева – законна лихва върху същото обезщетение от датата на исковата молба до датата на плащането, 477 лева обезщетение за имуществени вреди и 52,26 лева законна лихва върху него от датата на исковата молба до плащането. Въз основа на тези доказателства следва да бъде направен извод, че исковете за обезщетения за имуществени и неимуществени вреди пред съда са допустими съгласно разпоредбата на чл. 498, ал. 3 от КЗ.

По отношение на правилността на първоинстанционното решение въззивната инстанция дължи произнасяне по посоченото в жалбите, освен когато става дума за приложение на императивна правна норма или когато съдът следи служебно за интересите на някоя от страните по делото или ненавършили пълнолетие деца. / т. 1 от ТР № 1/2013 година на ОСГТК на ВКС/. С оглед на тези свои правомощия съдът ще се произнесе по въведените с въззивната и с насрещната въззивна жалба оплаквания, посочени по-горе, касаещи справедливия размер на обезщетението за неимуществените вреди, причинени на Г. Н. И., както и наличието или липсата на съпричиняване, респ. на основание за намаляване размерите на обезщетенията поради съпричиняване, съгласно чл. 51, ал. 2 от ЗЗД и за началния момент, от който се дължи законната лихва върху главниците за обезщетения и нейния размер до датата на исковата молба.

Неимуществените вреди, описани в обстоятелствената част на исковата молба, които ищцата Г. И. твърди, че е претърпяла и продължава да търпи в резултат на ПТП от 23.02.2021 година, при което е била повалена на земята и прегазена от движещия се на заден ход товарен автомобил, са следните: счупване на ключицата на дясно рамо с изместване на рамото с два сантиметра навътре поради счупването на костта на ключицата в средата и навлизане на външната част навътре и припокриване на вътрешната част, наложило обездвижване на дясната ръка и раменния пояс;

контузия на главата, охлузване и кръвонасядане на главата, контузия на гръдния кош, контузия, охлузване и кръвонасядане на лява колянна става. Твърди се, че след ПТП движенията на ръката на ищцата в раменната става били значително ограничени, получила изключително грозен външен дефект, асиметрия на раменете си, като дясното рамо било навътре и надолу спрямо централната ос на тялото ѝ, съпоставено с лявото рамо. Твърди, че е отказала предложено ѝ от лекарите оперативно лечение заради невъзможността да заплати необходимата сума от 3200 лева и допълнително за престоя в болницата. Ходела на физиотерапия, обсъдила с лекуващия лекар предложената ѝ операция, но той и обяснил, че дори при операция няма да има пълно възстановяване заради особеността на мястото на счупването и невъзможността то да бъде обездвижено напълно. По препоръка на лекаря ищцата предприела лечение по „гравитационен метод на Кусто“, изразяващ се в поставяне на ръката в определено положение спрямо тялото при сън, като според лекаря разликата във възстановяването на функционалността на ръката и външния дефект при този метод и оперативното лечение щяла да бъде минимална. Въпреки предприетото лечение по предложения от лекаря метод ищцата не получила подобрение, поради което на 01.10.2021 година постъпила в болница за извършване на операция за поставяне на метална стабилизация на дясна клавикула и такава била извършена. До операцията ключицата ѝ не зараснала, била в непрекъснато счупена позиция и ищцата била принудена да живее и работи в това състояние, дясната ѝ ръка била непрекъснато изтръпнала, обездвижена и не можела да я ползва в ежедневието си, изпитвала непрекъснати болки, включително при сън, които ставали нетърпими при движение, не можела да работи пълноценно, уморявала се много повече, изпитвала трудности в ежедневието при хранене, сън, обличане. Освен това ищцата не можела да получава обезщетение за временна нетрудоспособност, тъй като работела по трудов договор в България едва от 18.01.2021 година, а преди това работела в Г. и осигурителните ѝ права не били уредени. В резултат на получените травми и невъзможността да осъществява пълноценно трудовите си функции, трудовият ѝ договор бил прекратен, която я лишило от доходи и я принудило да живее на ръба на оцеляването. С ЕР на ТЕЛК на ищцата била определена 20% намалена работоспособност пожизнено. Тя се притеснявала, че няма да се възстанови напълно, ще ѝ бъде много трудно да си намери работа, а дори и

да успее, няма да е толкова работоспособна и ще получава по-ниско заплащане, както и че завинаги ще бъде затруднена в осъществяването на ежедневните си житейски дейности и самообслужване. При тези обстоятелства първоначално с исковата молба е претендирано обезщетение за неимуществени вреди в размер на 30 000 лева, което е увеличено в хода на първоинстанционното производство на 40 000 лева.

В първоинстанционното производство са приети писмени доказателства, свързани с причинените травми на ищцата и с проведеното лечение при двукратния ѝ болничен престой на ищцата в УМБАЛ „С.“ ЕАД – П., непосредствено след ПТП и през периода от 01.10.2021 до 06.10.2021 година. Пред въззивната инстанция са представени писмени доказателства, касаещи болничен престой и проведена оперативна интервенция след приключване на устните състезания пред ОС – Пловдив, през периода от 10.05.2023 година до 12.05.2023 година

От писмените доказателства и от приетата по делото в първоинстанционното производство съдебномедицинска експертиза, изготвена от вещото лице д-р Д. М., която съдът възприема като компетентна, незаинтересована и неоспорена от страните, се установява, че всички описани в исковата молба телесни увреждания са в пряка причинна връзка с процесното ПТП. Непосредствено след ПТП ищцата била на болнично лечение за периода от 23.02.2021 година до 26.02.2021 година в клиниката по Гръдна хирургия на УМБАЛ „С.“ – П. заради травма на други интраабдоминални органи, без открита рана в корема, с оплаквания от болки в главата, дясно рамо и дясна гръдна половина, корема и лявото коляно. При приемането ѝ в болница било установено счупването на дясна ключица с разместване, като било взето решение за консервативна терапия с поставена Митела.

Според вещото лице фрактурата на дясната ключица с разместване е причинила на ищцата болки със силно изразен характер, които са намалявали бавно с времето, но и към момента на изготвяне на експертизата на 27.02.2023 година/ две години след ПТП/ ищцата е имала болки при продължително натоварване и промяна на времето. От заключението е видно, че при добро протичане на оздравителния процес трайното затрудняване на движенията на рамото обикновено е за период от около 80-90 дни. При

ищцата обаче първоначално прилагания консервативен метод „висящо рамо“, след отказаното оперативно лечение, предложено на 05.03.2021 година, поради неправилното положение на фрагментите, не е довел до успех, а до деформация, болки и скъсяване на рамото, което е наложило извършването на операция през месец октомври 2021 година с разрушаване на калуса, открито наместване и фиксация с метална плака и винтове и последващо носене на мека превръзка за 45 дни. Вещото лице е посочило, че след проведеното оперативно лечение и последващата лечебна физкултура резултатите при ищцата били много добри. Според първото заключение при ищцата поради протичане на лечението с консервативна и оперативна терапия възстановяването е протекло за 9-10 месеца, като след всяка от терапиите затрудненията в движенията на ръката на ищцата са за около 50-60 дни. При изслушването на вещото лице в съдебно заседание на 09.03.2023 година то е допълнило, че при липса на оперативно лечение в 99% от случаите фрактурата в рамото зараства, макар и рамото да се скъсява и да е по-късо от другото, като става дума само за козметичен дефект.

При постановяване на решението на въззивната инстанция следва да бъдат съобразени и новите обстоятелства, свързани със здравословното състояние на ищцата заради счупването на дясната ключица, настъпили след приключване на устните състезания пред първата инстанция. От приетите от въззивния съд писмени доказателства и допълнителното заключение на вещото лице д-р М. се установява, че след операцията през месец октомври 2021 година ищцата е провеждала трикратно амбулаторно ЛФК и физиотерапия. Поради оплакванията от болки в областта на ключицата и органичени движения в дясната раменна става е постъпила в УМБАЛ „С.“ ЕАД - П. на 10.05.2023 година. На следващия ден е извършено отстраняване на металната плака от дясната ключица под обща анестезия, изписана е на 12.05.2023 година с препоръки за ЛФК. При медицински прегледи на 14.07.2023 година, 07.09.2023 година и 15.09.2023 година са установени ограничени, болезнени движения на дясно рамо, с наличие на оток в съседните мускули и е дадена препоръка за намаляване на работния ден и физическото натоварване. При извършения от вещото лице преглед на 28.12.2023 година е установено, че ищцата е възстановена, без ограничения на движенията в областта на дясната раменна става, с оплаквания от болки на мястото, където мускул Стерноклеидомастеоидеус се залавя за ключицата и

от изтръпване на пръстите на дясната ръка през нощта. Вещото лице е обяснило, че болката, която ищцата изпитва, се дължи на възпаление на залавното място на посочения мускул след разтягането му, след като дълго време е бил скъсен от неправилното положение на медиалния фрагмент на ключицата след оперативното наместване и металната остеосинтеза. Изтръпването на пръстите на ръката е обяснено с наличие на ошипяване на шийните прешлени.

В заключение вещото лице е посочило, че ищцата трябва да провежда задължително ежегодни физиотерапевтични и балнео-санаториални лечебни курсове и да се съобразява с травмата, като се предпазва от продължителни и екстремни натоварвания на десен горен крайник.

По делото е представено като доказателство ЕР на ТЕЛК № 2073/63 от 07.04.2022 година, което е неразделна част от ЕР № 1913 от 01.04.2022 година, от което е видно, че пожизнено на ищцата е определена 20% трайно намалена работоспособност с начален момент 16.02.2022 година, заради лошо зараснала фрактура.

Посоченото в първоначалното заключение на вещото лице д-р М., че страданията на ищцата са били силно изразени заради засягането на важна част от човешкото тяло и продължителното лечение, които са довели до затруднения в самообслужването ѝ и до качеството ѝ на живот за продължителен период, се установява и от разпитаната по делото в съдебно заседание на 26.01.2023 година свидетелка Н.Г.Г., приятелка на ищцата. От нейните показания е видно, че след изписването от болница ищцата се е нуждала от чужда помощ и свидетелката е ходила да ѝ помага за къпане, преобличане, пазаруване. Ищцата изпитвала болки от счупването и от колана, който носела два-три месеца. Пиела обезболяващи, не можела да спи, като два –три месеца след ПТП спяла в седнало положение. Ищцата отказала предложената ѝ операция, тъй като нямала необходимите парични средства.

Тя била в отпуск по болест за продължителен период от време от около четири месеца. След това трябвало да се върне на работа, но се наложило да напусне, тъй като работата ѝ била тежка и не можела да се справя. През цялото време ищцата изпитвала болки, ходила на консултации с лекари, които ѝ предложили да я оперират и поставят имплант. Това било направено през месец октомври 2021 година, като свидетелката дала на ищцата пари

назаем, за да се оперира. И след операцията ищцата била в болнични няколко месеца. До момента на разпита тя продължала да изпитва болки, когато се къпела мястото се зачервявало и възпалявало, също и от студено, не можела да вдига тежко, не можела да спи на дясната си страна. Лекарите препоръчали отстраняване на импланта, за което също трябвало да плати. Освен болките, ищцата била притеснена и от външния дефект в рамото, особено през лятото.

При определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди съдът съобразява подробно обсъдените по-горе увреждания, които са в пряка причинна връзка с ПТП, продължителността на болките и страданията, вида на проведеното лечение, отражението им върху начина на живот на ищцата и върху трудовата ѝ реализация, както и върху душевното ѝ състояние.

На ищцата са причинени множество телесни увреждания, като най-тежката травма е счупването на ключицата на дясното рамо. От обсъдените доказателства е видно, че при нея не е настъпило възстановяване в обичайния за това период от около два-три месеца. Процесът на лечение при ищцата е много по-продължителен. Той е приключил с оперативната интервенция през месец май 2023 година за отстраняване на поставения имплант. Болките, свързани с това увреждане са значителни и продължителни, особено интензивни в период от около два месеца след всяка от интервенциите. Болките продължават и до момента / три години след ПТП/ както при натоварване и при промяна на времето, така и поради описаното по-горе мускулно възпаление. Вещото лице е посочило, че движенията на дясната раменна става на ищцата са в пълен обем към датата на допълнителното му заключение / края на месец декември 2023 година/. До този момент тези движения са били ограничени и болезнени, в каквато насока са обсъдените доказателства по делото. За пълно възстановяване на ищцата от описаната травма не може да се говори както към настоящия момент, така и за в бъдеще. Тя е с призната по съответния ред 20% трайно намалена работоспособност пожизнено, което според вещото лице означава, че тя може да извършва дейности, но без продължителни и екстремни натоварвания. Освен това тя трябва да провежда задължително ежегодно физиотерапевтични и балнео-санаториални лечебни курсове в оторизирани лечебни заведения. Въз основа на тези данни не може да се приеме пълно

възстановяване на ищцата, какъвто извод е направил първоинстанционният съд в мотивите на съдебното си решение.

Наред с това съдът съобразява установената по делото невъзможност на ищцата да изпълнява трудовите си функции и необходимостта да напусне работата, която е имала преди ПТП, респ. да започне друга такава, съобразена със здравословното ѝ състояние, зависимостта от помощта от други хора за справяне с ежедневните дейности след ПТП, притесненията от неспособността да се справя финансово, както и неудобството от видимите белези от нараняването.

Всичко това дава основание на съда да приеме справедлив размер на обезщетението за неимуществени вреди от 40 000 лева. Тази сума е съобразена с критериите за определяне размера на дължимото обезщетение за неимуществени вреди, очертани в т. II от ППВС № 4/1968 г. и с практиката на ВКС по сходни случаи.

Освен с обсъдените по-горе обстоятелства, свързани с характера, силата, интензитета и продължителността на търпените от ищеца болки и страдания, размерът на обезщетението от 40 000 лева е съобразен и с конкретните икономически условия в страната и с общественото разбиране за справедливост, ориентир за което са нормативно определените лимити по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите. Тези лимити са увеличавани многократно и почти ежегодно, като от 25 000 лева са достигнали до 700 000 лева за всяко събитие при едно пострадало лице и до 1 000 000 лева – при две или повече лица към 01.01.2010 година. След тази дата, с отменения Кодекс за застраховането са определени значително по-високи размери, надвишаващи в пъти посочените. Сега действащият Кодекс за застраховането, влязъл в сила на 01.01.2016 година, приложим към настоящия случай, в чл. 492 предвижда лимит за неимуществени и имуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт – 10 000 000 лв. / а след изменението с ДВ бр. 101/2018 година – 10 420 000 лева/ за всяко събитие, независимо от броя на пострадалите лица. Лимитите, макар и само индиция, а не абсолютен критерий за икономическите условия в страната и обществено разбиране за справедливост, имат значение и следва да бъдат съобразени при определяне размерите на обезщетението за неимуществени вреди, което становище се застъпва и в съдебната практика.

За конкретните икономически условия в страната към датата на ПТП – 23.02.2021 година, може да се съди по размера на минималната работна заплата - 650 лева. Размерът на обезщетението от 40 000 лева се равнява на минималната работна заплата за период от малко над пет години. Това, наред с установената трудовата заетост на ищцата преди ПТП и фактът, че е била на шестдесет и четири години към датата на ПТП, също обосновават извод за справедливост на размера на обезщетението по смисъла на чл. 59 от ЗЗД.

Във въззивната жалба на застрахователното дружество са изложени доводи за това, че основната част от претърпените от ищцата болки и страдания са свързани с нежеланието ѝ да се подложи на оперативната интервенция, предложена ѝ на 05.03.2021 година, поради което обезщетяването на тези болки и страдания не следвало да се възлага в тежест на ответника. Тези доводи по същество представляват възражение за съпричиняване от страна на пострадалата. Такова на първо място не е въведено в процеса своевременно, с отговора на исковата молба по чл. 367 от ГПК и съгласно чл. 370, ал. 1 от ГПК е преклудирано. Отделен е въпросът, че въз основа на събраните по делото доказателства такова възражение не би могло да се приеме за основателно, дори да беше заявено своевременно. От доказателствата е видно, че в началото на месец март 2021 година ищцата е следвало да вземе решение за начина, по който да продължи лечението на счупената ключица. Възможностите са били оперативно или консервативно лечение, като и двата вида лечение са ѝ препоръчани от лекари. Консервативното лечение по гравитационен метод на Кусто е препоръчано от д-р Р.С., видно от представеното на стр. 16 от първоинстанционното дело медицинско направление/ искане. Ищцата е избрала единия от предлаганите ѝ два метода на лечение – консервативния, като този избор е продиктуван и от липсата на финансови средства, както установява свидетелката. Фактът, че при ищцата този метод не е дал очакваните резултати, не е основание да се приеме съпричиняване. Още повече, че според обясненията на вещото лице д-р М. голяма част от хората с такива увреждания избират консервативния, а не оперативния метод на лечение и в 99% от случаите рамото зараства нормално, макар и с козметичен дефект, което обаче не е станало при ищцата.

Спорен между страните е и въпросът за наличието на съпричиняване от страна на ищцата, свързано с нарушаване на правилата за движение от

нейна страна.

Механизмът на настъпване на ПТП, при което е пострадала ищцата, установен с представените писмени доказателства и с приетото и неоспорено заключение на автотехническата експертиза, е следният:

М.П. в качеството си на водач на товарен автомобил М. С. с рег. № **, при движение на заден ход на територията на складовата база на предприятие „Ф.“ в град П., удря със задната част на автомобила пешеходката Г. И.. Тя се е движила със спокоен ход от задната лява страна към задната дясна страна на автомобила. В зоната на произшествието няма данни за наличие на пътни знаци или маркировка, включително пешеходна пътека. Не е установено по делото да става дума за специална площадка за извършване на товаро-разтоварни дейности, на която придвижването на пешеходците да е подчинено на нарочни правила, задължителни за тях. От обясненията на вещото лице, дадени в съдебно заседание, става ясно, че на площадката не е имало тротоари, имало е т.нар. товарна рампа, през която пешеходец трудно може да се движи, както и палети и касети, които са ограничавали възможността на пешеходеца да премине в края на изследвания терен. ПТП е настъпило на хоризонтален, равен и прав участък от пътя, в светлата част на денонощието.

Към момента на ПТП ищцата е работила като хигиенист във „Ф.“ ЕООД, което се установява от справката в НАП. Заключение на вещото лице е, че в момента, в който е потеглил на заден ход, водачът на товарния автомобил е имал техническата възможност да възприеме пешеходката чрез отражението ѝ в лявото огледало за обратно виждане на автомобила. В момента на самия удар той не е имал възможност да види пешеходката нито чрез директен визуален контакт, нито чрез огледало за обратно виждане, тъй като автомобилът няма прозорци в задната товарна част, а ударът е настъпил по-централно в задната му част. От своя страна пешеходката е била с гръб към автомобила и не е имала пряка видимост към него. Отделно от това става дума за товарен автомобил с десен волан, при който при преминаване на пешеходката покрай лявата му страна е възможно тя да не възприела наличието на водач поради това, че не е на обичайното си място. Вещото лице е посочило, че за да види процесния товарен автомобил, към който е била с гръб, след като се е отклонила вляво, за да пропусне друг товарен

автомобил, пешеходката е трябвало да се завърти, но от камерите се виждало, че тя не се е завъртяла и не го е възприела реално. По отношение на възприемането на автомобила по звука също е посочено от вещото лице, че доколкото ставало дума за сравнително бавно потегляне, което се виждало на записите от камерите, на първа скорост, с разположение на двигателя в предната част, за човек без технически познания не би била осезаема разликата и той не би могъл да разбере, че автомобилът променя оборотите си и се движи.

За изясняване на механизма на настъпване на ПТП по делото са събрани и гласни доказателства – показанията на шофьора на товарния автомобил М.П., разпитан в качеството на свидетел в съдебно заседание на 09.03.2023 година. Той заявява, че след като е натоварил буса, е потеглил на заден ход, като преди това е погледнал в страничните огледала за обратно виждане и не е видял нищо, било празно зад него. Спрял внезапно, когато колелата му му извикали и чул някакъв удар, слязъл и видял ищцата легнала зад лявото задно колело. Свидетелят установява, че ПТП е станало в база, която се ползва от няколко фирми и на която се осъществява товаро-разтоварна дейност, но няма означения за такава дейност по сградата и по площадката, нито пътни знаци.

При преценката на доказателствата, по-конкретно на показанията на свидетеля М.П., съдът взема предвид както обстоятелството, че той възпроизвежда свои субективни възприятия, така и възможната му заинтересованост като водач на МПС, причинило ПТП. Поради това по въпроса за възможността на водача да види пешеходката в лявото огледало за обратно виждане в момента на потегляне на заден ход, съдът възприема заключението на вещото лице. То е изготвено на база на протокола за оглед на местопроизшествието, план-схемата, фотоалбума, включително и видеофайла за ПТП, които са подробно анализирани.

Водачът на товарния автомобил М.П. е признат за виновен за причиняване на процесното ПТП и на основание чл. 78А, ал. 1 от НК му е наложено административно наказание с влязло в сила на 31.03.2022 година решение № 562 от 15.03.2022 година по АНХ дело № 970/2022 година на РС - Пловдив. Той е признат за виновен за нарушаване на правилата за движение по чл. 20, ал. 2 от ЗДвП, чл. 40, ал. 1 от ЗДвП и чл. 40, ал. 2 от

ЗДвП. Чл. 20, ал. 2 от ЗДвП го задължава при избиране на скоростта за движение да се съобрази с конкретните обстоятелства, за да бъде в състояние да спре пред всяко предвидимо препятствие, както и да намали скоростта и в случай на необходимост да спре, когато възникне опасност за движението.

Чл. 40 от ЗДвП урежда задължения при движение на заден ход, като ал. 1 задължава водачът преди да започне движение назад, да се убеди, че пътят зад превозното средство е свободен и че няма за създаде опасност или затруднения за останалите участници в движението. Според ал. 2 на чл. 40 от ЗДвП по време на движението си назад водачът е длъжен непрекъснато на наблюдава пътя зад превозното средство, а когато това е невъзможно, е длъжен да осигури лице, което да му сигнализира за опасности.

Присъдата, както и влязлото в сила решение на наказателния съд по чл. 78а от НК, съгласно разпоредбата на чл. 300 от ГПК, са задължителни за гражданския съд, който разглежда гражданските последици от деянието, относно това дали е извършено деянието, неговата противоправност и виновността на дееца.

Поради това и имайки предвид подробния анализ на доказателствата за механизма на ПТП, съдът приема, че единствено виновен за настъпване на ПТП е водачът на товарния автомобил, който е нарушил правилата за избор на скорост и най-вече императивните правила при движение на заден ход, като по този начин се е стигнало до причиняването на телесните увреждания на ищцата.

Обсъдените доказателства не дават основание да се приеме каквото и да било противоправно поведение от страна на ищцата, с което тя да е допринесла за настъпването на вредоносния резултат. В преклузивния срок за предявяване на възраженията, включително това за съпричиняване – с отговора на исковата молба, ответникът е посочил, че ищцата е предприела движение в опасна близост до превозно средство с включен двигател, без да се съобрази с този факт, че се е придвижвала неправомерно в складов обект-товарна база, непредназначена за пешеходци, че не се е съобщила с местоположението на автомобила, че се е движила зад автомобила в зона, към която при движение на заден ход водачът няма видимост, а от своя страна пешеходката е имала видимост към него, могла е да го забележи и да се погрижи за собствената си безопасност. Така описаните действия на

пешеходката не са установени, а и не могат да бъдат определени като противоправни. В неоспореното от страните заключение на вещото лице – автоексперт, подробно обсъдено по-горе, са анализирани действията както на водача на МПС, така и на пешеходката и от него не се установява нарушаване на конкретни забрани или правила от ищцата, респ. неспазване на установени изисквания от нейна страна.

Във въззивната жалба се твърди движение на пешеходката по средата на платното за движение, хаотично поведение на пътното платно, както и нарушение на чл. 108, ал. 2 от ЗДвП. На първо място, такива твърдения не са въведени своевременно в процеса. Чл. 108, ал. 2 от ЗДвП установява изисквания за движение на пешеходците най-близо до лявата граница на платното за движение, противоположно на посоката на движение на ППС, когато няма тротоар или банкет или е невъзможно използването им или при пренасяне на обемисти пакети. В случая ПТП е настъпило на площадка на търговско дружество, не става дума за движение на пешеходец по платно с интензивно движение в двете посоки, а и не са изложени конкретни обстоятелства, въз основа на които да се приеме, че ищцата е нарушила посочената разпоредба на чл. 108, ал. 2 от ЗДвП.

По изложените съображения въззивният съд намира за неоснователно възражението за съпричиняване от страна на ищцата, до какъвто извод е достигнал и първоинстанционният съд.

Първоинстанционното решение в частта, с която на ищцата са присъдени обезщетения за неимуществени вреди от 30 000 лева и за имуществени вреди от 954 лева следва да бъде потвърдено поради липса на основания за намаляването им. Решението в частта, с която е отхвърлен искът за обезщетение за неимуществени вреди за разликата над 30 000 лева до 40 000 лева следва да бъде отменено и следва да се постанови ново решение по същество, с което ответникът да бъде осъден да заплати допълнително на ищцата сумата от 10 000 лева като обезщетение за неимуществени вреди.

По отношение на дължимостта на законната лихва въззивният съд намира следното:

От представените по делото доказателства се установява, че ответното застрахователно дружество е сезирано от ищцата със застрахователна претенция № 1210 от 20.03.2021 година. Законната лихва

върху обезщетението за неимуществен вреди в случая се дължи с начален момент от тази дата – 20.03.2021 година. За лихвите като част от застрахователното обезщетение, дължимо от прекия причинител на вредата при ангажиране на неговата отговорност, които се покриват от застрахователя по задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“, са приложими разпоредбите на чл. 493, ал. 1, т. 5 във връзка с чл. 429, ал. 2 т. 2 и ал. 3 от КЗ. Разпоредбата на чл. 429 ал. 3 във връзка с чл. 429 ал. 2 т. 2 от Кодекса за застраховане урежда по императивен начин въпроса за дължимите лихви от застрахователя върху застрахователното обезщетение. Според чл. 429 ал. 3 от КЗ от застрахователя се плащат лихвите за забава, дължими от застрахования, считано от датата на уведомяването от застрахования за настъпването на застрахователното събитие по реда на чл. 430 ал. 1 т. 2 или от датата на уведомяване или на предявяване на застрахователна претенция от увреденото лице, която от датите е най-ранна. Поради това и съобразявайки ал. 3 на чл. 429 от КЗ, съдът намира, че законната лихва в случая се дължи от 20.03.2021 година, при липса на други данни за уведомяване на по-ранна дата, включително от самия застрахован.

Искането за ищцата за присъждане на законна лихва от датата на ПТП - 23.02.2021 година до 19.03.2021 година включително, което се поддържа и в насрещната въззивна жалба, е неоснователно, респ. неоснователно е искането за отмяна на първоинстанционното решение в тази му част и присъждане на законна лихва за този период.

Лихвите върху обезщетенията, дължими от прекия причинител на вредите, респ. от застрахователя, са част от обезщетението, поради което те не се присъждат в определен размер до датата на исковата молба, за разлика от мораторните лихви, а се посочва само началния момент, от който се дължат. В случая обаче те са претендирани от ищцата в определен размер и за посочен период с краен момент датата на исковата молба, наред със законната лихва от датата на исковата молба до окончателното изплащане на обезщетението и са присъдени по този начин от първоинстанционния съд. Доколкото и в двете хипотези става дума за лихви в един и същ размер, а именно за законната лихва, въззивният съд следва само да присъди допълнителен размер на дължимата лихва до датата на исковата молба, поради допълнително присъждане на сумата от 10 000 лева като

обезщетение за неимуществени вреди, наред със сумата от 30 000 лева, определена от първоинстанционния съд. Първоинстанционният съд е изчислил и присъдил законната лихва върху сумата от 30 000 лева за периода от 20.03.2021 година до 16.06.2022 година включително в размер на 3783,33 лева. Законната лихва за същия период върху обезщетението от 10 000 лева е 1261,11 лева / или общо върху обезщетението от 40 000 лева дължимата законна лихва за периода от 20.03.2021 година до 16.06.2022 година включително, става 5044,44 лева.

С насрещната въззивна жалба е посочено първоначално, че се претендирана допълнителна законна лихва върху допълнителното обезщетение от 10 000 лева за неимуществени вреди в размер на 1083,34 лева. При формулирането на искането с насрещната въззивна жалба обаче е отразено, че исковете на ищцата следва да бъдат уважени в пълния им заявен размер, а именно 40 000 лева като обезщетение за неимуществени вреди, ведно с пълния размер на законната лихва върху тази главница в размер на 5333,33 лева от датата на причиняване на ПТП – 21.02.2021 година до датата на исковата молба – 17.06.2022 година. Т.е. с петитума се претендира допълнителна законна лихва в размер на 1550 лева, представляваща разликата между присъдената такава от 3783,33 лева с първоинстанционното решение до претендираната в размер на 5333,33 лева за посочения период.

На ищцата наред с допълнителното обезщетение от 10 000 лева следва да бъде присъдена и допълнителна законна лихва върху това обезщетение в размер на 1261,11 лева за периода от 20.03.2021 година до 16.06.2022 година включително, както и законната лихва върху сумата от 10 000 лева от датата на исковата молба до окончателното ѝ изплащане. В останалата обжалвана част, касаеща отхвърляне на претенцията за законната лихва над размера от 5044,44 лева до 5333,33 лева / или за 288,89 лева/ и за периода от 21.02.2021 година/ датата на ПТП/ до 19.03.2021 година включително/ дата, предхождаща датата на предявяване на застрахователната претенция/, първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено.

С оглед изхода на спора съдът следва да се произнесе и по въпроса за дължимите от страните разноси за първоинстанционното и за въззивното производство.

За въззивното производство следва да бъде съобразено

обстоятелството, че има две жалби.

Обжалваемият интерес по жалбата на застрахователното дружество е общо 17368,66 лева / 15 000 лева обезщетение за неимуществени вреди плюс 477 лева обезщетение за имуществени вреди плюс 1891,66 лева лихва за периода 20.03.2021 година до 16.06.2022 година включително/. Тази въззивна жалба е изцяло неоснователна.

Обжалваемият интерес по насрещната въззивна жалба на Г. И. е общо 11 550 лева / 10000 лева обезщетение за неимуществени вреди и 1550 лева – законна лихва за периода преди завеждане на исковата молба, в каквато насока съдът изложи мотиви по-горе/. Тази въззивна жалба е основателна за сумата от 10 000 лева обезщетение за неимуществени вреди и частично основателна по акцесорната претенция до размера на 1261,11 лева, респ. неоснователна за 288,89 лева - разликата между тази сума и претендираната 1550 лева.

За първоинстанционното производство общият обжалваем интерес е 46287,33 лева / 40 000 лева + 5333,33 лева +954/. Исковите са основателни до общия размер от 45998,44 лева / 40000 + 954+5044,44/ и неоснователни за 288,89 лева. Размерът на разноските, които ответникът дължи на ищцата с оглед изхода на спора, при общ размер от 1600 лева заплатено адвокатско възнаграждение, претендирано със списъка по чл. 80 от ГПК, е 1590 лева. С първоинстанционното решение са присъдени 1200 лева, като ответникът следва да бъде осъден да заплати допълнително разноски на ищцата за първоинстанционното производство в размер на 390 лева.

Разноските на ответника в първоинстанционното производство, съгласно представения списък по чл. 80 от ГПК, са 762,50 лева. От тях с оглед изхода на спора той има право на разноски в размер на 4,76 лева. Първоинстанционното решение в частта, с която ищцата е осъдена да заплати разноски над размера от 4,76 лева до 190,62 лева следва да бъде отменено.

Ответникът „З.“ АД следва да бъде осъден да заплати допълнителна държавна такса за първоинстанционното производство пред ОС – Пловдив в размер на 450,44 лева и държавна такса за въззивното производство пред АС – Пловдив в размер на 225,22 лева за допълнителното обезщетение за неимуществени вреди от 10 000 лева и законната лихва за периода до исковата молба от 1261,11 лева.

Във въззивното производство са направени разноски от бюджета за медицинска експертиза по искане на ищцата по насрещната въззивна жалба, свързани с претенцията ѝ за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди, която въззивният съд приема за основателна в пълен размер. С оглед на това ответникът „З.“ АД следва да бъде осъден да заплати в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Апелативен съд Пловдив и сумата от 471,20 лева разноски, заплатени от бюджета като възнаграждение на вещото лице.

Въззивната жалба на „З.“ АД е изцяло неоснователна, поради което жалбоподателят няма право на разноски по нея.

Размерът на разноските, направени от ищцата Г. И. във въззивното производство, е 3100 лева. Видно от договора за правна защита и съдействие, тази сума е договорена и реално заплатена на адвокат И. Р. общо, за представителство пред въззивната инстанция, т.е. както по нейната насрещна въззивна жалба, така и в качеството ѝ на ответник по жалбата на „З.“ АД.

Съобразявайки общият обжалваем интерес по всяка една от двете жалби, съответно 17368,88 лева по тази на „З.“ АД и 11550 лева по жалбата на Г. И., както и разпоредбата на чл. 7, ал. 2 т. 3 от Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения, съдът намира, че общото адвокатско възнаграждение от 3100 лева не е прекомерно, респ. че направеното възражение за неговото намаляване на основание чл. 78, ал. 5 от ГПК, е неоснователно.

Ответникът „З.“ АД следва да бъде осъден да заплати на Г. И. разноски, включващи заплатеното адвокатско възнаграждение, съобразно изхода на спора / неоснователност на собствената му жалба и частична неоснователност на жалбата на Г. И. само за акцесорната претенция за законна лихва в размера над 1261,11 лева до 1550 лева/, като дължимите разноски са в размер на 3069 лева.

„З.“ АД има право на разноски само в качество на ответник по насрещната въззивна жалба на Г. И. заради частичното неуважаване на акцесорната претенция за законна лихва. Претендирано е юрисконсултско възнаграждение в общ размер на 540 лева. Въззивният съд, съобразявайки размерите по чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащане на правната помощ,

към която препращат чл. 78, ал. 8 от ГПК и чл. 37 от ЗПП, определя общо юрисконсултско възнаграждение в размер на 300 лева съобразно обжалваемия интерес и вида на търсената защита с насрещната въззивна жалба. От тях с оглед изхода на спора по насрещната жалба Г. И. следва да му заплати 7,50 лева.

По изложените съображения Пловдивският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 237 от 06.06.2023 година, постановено по т. дело № 357/2022 година по описа на Окръжен съд – Пловдив, **В СЛЕДНИТЕ ЧАСТИ:**

-в частта, с която са отхвърлени предявените от Г. Н. И., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. П., ж.к. „Т.“, бл. 70, вх. Г, ет. 3, ап. 13, представлявана от адв. И. М. Р. от АК-П., против „З.“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр. С. ***, район И., ж.к. „Д.“, бул. „Д.“ № 1 осъдителни искиове за заплащане на следните суми: сумата от 10 000 лева като обезщетение за причинените ѝ неимуществени вреди – болки и страдания, в резултат на ПТП, настъпило на 23.02.2021 г. в гр.П., по вина на водача на товарен автомобил „М.“ с рег.№ ***; сумата от 1261,11 лева, представляваща законната лихва върху обезщетението от 10 000 лева за периода от 20.03.2021 година до 16.06.2022 година включително; законната лихва върху главницата от 10 000 лева за периода от 17.06.2022 година до окончателното ѝ изплащане;

-в частта, с която Г. Н. И., ЕГН *****, е осъдена да заплати „З.“ АД, ЕИК ***, разноски за първоинстанционното производство по т. дело № 357/2022 година на ОС – Пловдив в размера над 4,76 лева до 190,62 лева,

ВМЕСТО КОЕТО ПОСТАНОВЯВА:

ОСЪЖДА „З.“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр. С. ***, район И., ж.к. „Д.“, бул. „Д.“ № 1, да заплати на Г. Н. И., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. П., ж.к. „Т.“, бл. 70, вх. Г, ет. 3, ап. 13, представлявана от адв. И. М. Р. от АК-П., следните суми:

- сумата от 10 000 лв. / наред с присъдените от първоинстанционния съд 30 000 лева/, представляваща обезщетение за неимуществени вреди-

болки и страдания, причинени й при ПТП, настъпило на 23.02.2021 г. в гр.П., по вина на водача на товарен автомобил „М.“ с рег.№ ***, застрахован към датата на ПТП с валидна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“ в ответното застрахователно дружество;

-сумата от 1261,11 лева, представляваща законната лихва върху главницата от 10 000 лева за периода от 20.03.2021 година до 16.06.2022 година включително;

-законната лихва върху главницата от 10 000 лева за периода от 17.06.2022 година – датата на исковата молба, до окончателното й изплащане;

- сумата от 390 лева допълнителни разноси за първоинстанционното производство пред ОС – Пловдив / наред с присъдените с първоинстанционното решение 1200 лева/;

-сумата от 3069 лева, представляваща направени във въззивното производство разноси за адвокатско възнаграждение.

ОСЪЖДА „З.“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр. С. ***, район И., ж.к. „Д.“, бул. „Д.“ № 1, да заплати в полза на бюджета на съдебната власт следните суми: сумата от 450,44 лева дължима държавна такса за първоинстанционното производство пред ОС – Пловдив / наред с присъдената такава от 1389,49 лева/; сумата от 225,22 лева – дължима държавна такса за въззивното производство пред АС- Пловдив и сумата от 471,20 лева – разноси от бюджета на АС – Пловдив за заплащане на възнаграждение на вещо лице.

ОСЪЖДА Г. Н. И., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. П., ж.к. „Т.“, бл. 70, вх. Г, ет. 3, ап. 13, представлявана от адв. И. М. Р. от АК-П., да заплати на „З.“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр. С. ***, район И., ж.к. „Д.“, бул. „Д.“ № 1, разноси за въззивното производство в размер на 7,50 лева.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 237 от 06.06.2023 година, постановено по т. дело № 357/2022 година по описа на Окръжен съд – Пловдив, **В ОСТАНАЛИТЕ ОБЖАЛВАНИ ЧАСТИ.**

Решението подлежи на обжалване пред ВКС с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____